

Alternativa pro 55 tisíc dětí

Jak dostat rodiče s malými dětmi do práce? Poslanci prosazují dětské skupiny, ministr školství chce dotovat přístavby škoček

NENÍ TO FÉR. S nedostatkem volných míst ve školkách se obce a hlavně rodiče malých dětí potýkají už několik let. Vznik dětských skupin by mohl ulehčit situaci alespoň některým z nich.

ny vzniknout. Pro doplnění ještě dvě známá čísla: do mateřských škoček chodí přes 360 tisíc dětí, školky letos odmítnou zhruba 55 tisíc žádostí o přijetí.

Možnost založit jednoduchou dětskou skupinu by uvítali zaměstnavatelé. „Pokud zákon skutečně umožní daňovou uznatelnost nákladů na dětskou skupinu, lze očekávat výrazný rozvoj nejen dětských skupin, ale i firemních škoček,“ soudí prezident Unie zaměstnavatelských svazů Jiří Horecký. Boom nabídky dětských skupin by podle něj nenastal letos, protože se zaměstnavatelé nejdříve budou s novým zákonem seznamovat. „V dalších letech pak lze očekávat výrazné zvýšení počtu dětských skupin v řádech několika stovek,“ soudí Horecký. Podle autorů zákona by mohlo v příštích letech celkem vzniknout přes tisíc dětských skupin a do práce se tak vrátí desítky tisíc rodičů.

Dětská skupina má mít přesně specifikované požadavky na vzdělání pracovníků, kterým rodiče děti svěřují, i na prostory, ve kterých funguje. To vše při jednoduchém a rychlém zřízení dětské skupiny a s možností daňových úlev.

Jednou z hlavních předností dětské skupiny pro rodiče má být cenová dostupnost. Dnešní soukromé školky stojí obvykle přes šest tisíc korun měsíčně, nezřídka deset tisíc. Autoři zákona ale počítají s tím, že dět-

Šest let už zraje nápad na vytvoření dětských skupin jako alternativy pro beznadějně obsazené mateřské školky a neexistující jesle. Návrhu zrozenému v hlavě tehdejšího ministra sociálních věcí Petra Nečase, zformulovanému a poprvé předloženému ministryní TOP 09 Ludmilou Müllerovou, nyní prosazovanému ministryní ČSSD Michaelou Marksovou Tominovou v jádru přejí velká většina poslanců. Prou se ale o několik konkrétních ustanovení, a tak jsou rodiče malých dětí i soukromé hlídací instituce zvědaví, jestli čas návrhu prospěl, nebo naopak.

Zatím návrh zákona o dětských skupinách míří do sněmovních výborů a už předem je jasné, že z nich nevyjde ve stejné podobě. Poslanci sice vznik jednoduchých hlídacích klubů chtějí, každý ale trochu jiný. Zdá se, že i ministerstvo práce a sociálních věcí si teprve tvoří pevný názor, jaké změny v návrhu podpoří. Diskutovat se bude mimo jiné o daňových úlevách, které návrh přiznává nejen zřizovatelům, ale také rodičům, kteří děti do dětské skupiny či do školky dávají. Autoři zákona tak chtějí usnadnit rodičům návrat do práce. Pro některé poslance je to však nepřijatelné znevýhodnění rodičů, kteří jsou ochotni se o děti starat naplno doma.

„Je jasné, že nás v rámci druhého čtení zákona čeká ještě široká diskuse. Jsme samozřejmě připraveni dál o něm jednat a já jsem pře-

svědčena, že návrh nakonec oběma komorami parlamentu projde,“ řekla týdeníku Euro ministryně Marksová Tominová.

V prvním březnovém čtení hlasovali proti návrhu zákona o dětské skupině jen komunisté a několik jednotlivých poslanců.

VELKÁ POTŘEBA I OČEKÁVÁNÍ

Alternativou ke klasickým mateřským školkám jsou i firemní školky a miniškolky, které určitá legislativní pravidla mají. Z velké části ale poptávku po hlídání malých dětí v sou-

„Pokud zákon skutečně umožní daňovou uznatelnost nákladů na dětskou skupinu, lze očekávat výrazný rozvoj nejen dětských skupin, ale i firemních škoček,“ říká Jiří Horecký, prezident Unie zaměstnavatelských svazů.

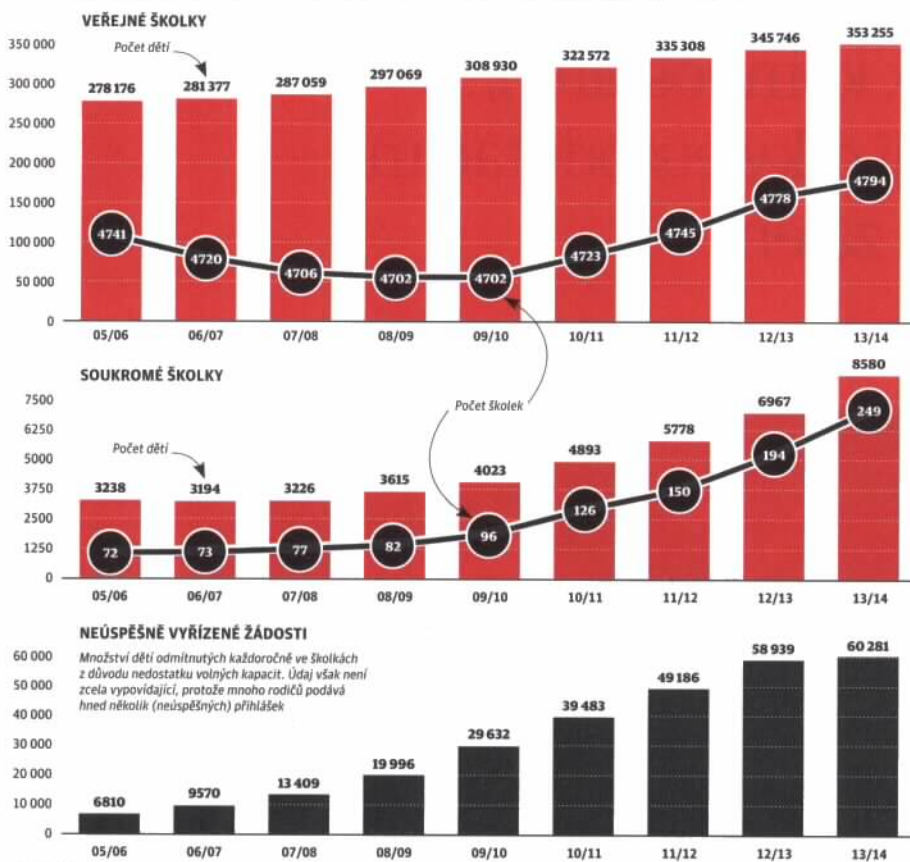
časnosti pokrývají různé soukromé dětské kluby, které fungují jen podle živnostenského zákona. Některé mohou být ze všech hledisek lepší než přeplněná školka. Není ale pod žádnou státní garancí ani dohledem, zda všechna tato zařízení o děti pečují adekvátně. Navíc při jejich zakládání provozovatele a schvalující úřady čeká řada nejasností. Tolik k hlavním důvodům, proč mají dětské skupi-

ské skupiny budou povinně neziskové, tedy že budou rodiče platit jen provozní náklady. A ty vypočítávají autoři na čtyři tisíce měsíčně na jedno dítě.

Tomu se diví Martin Navrátil, místopředseda Asociace provozovatelů soukromých a firemních škoček. Podle něj se nedá na uvedenou cenu dostat, pokud má ve školce pracovat kvalitní personál. „Převážnou část

ŠKOLEK PŘIBÝVÁ, ALE MÍST JE STÁLE MÁLO

Množství předškolních zařízení, počet dětí, které je navštěvují a počet neúspěšně vyřízených žádostí

Zdroj: MŠMT

nákladů tvoří plat učitelek, které se o děti starají," uvádí Navrátil. Podle něj zákon mnoho nového nepřinese. Firmy, které chtějí pro své zaměstnance školku zřídit, už dnes možnosti mají, za určitých podmínek včetně daňových odpočtů nákladů.

PANIKA V LESE

V některých provozovatelích soukromých dětských klubů vyvolal návrh zákona o dětských skupinách obavy. Uvádí se v něm totiž zjednodušeně, že každý, kdo provozuje něco podobného dětské skupině, se musí zaregistrovat jako provozovatel dětské skupiny podle tohoto zákona a splnit všechny podmínky na dětské skupiny kladené. Tím by se všechny dosavadní hlídací služby dostaly pod státní kontrolu.

Toto ustanovení vyvolalo paniku v lesních školkách. Ty s úspěchem v Česku fungují už řadu let, ale od počátku bojují s tím, že nemohou být akreditovány jako klasická školka, protože nesplňují podmínky pro věcné a prostorové vybavení. Děti, které se učí téměř výhradně venku, z podstaty nepotřebují a ani nemohou mít srovnatelné peříny a postýlky podle vyhlášek. Pokud by se musely podřídit normám pro dětské skupiny, a ty přitom na ně specificky nemyslely, může to znamenat jejich konec. Místo deklarovaného rozšíření nabídky předškolního

vzdělávání by tak návrh paradoxně přinesl její omezení.

„Bohužel současná podoba zákona hrozí ukončením činnosti naprosté většině lesních mateřských školek, ale i dalším zavedeným, zejména malým organizacím. Proto nyní usilujeme o změnu zákona tak, aby jeho působením nedošlo k rušení jiných než novým zákonem ustanovených forem péče o děti," vysvětlila předsedkyně Asociace lesních mateřských škol Tereza Valkounová. Poslankyně Věra Kovářová (STAN) se chce těmto obavám věnovat. Ministrůvka Marksová Tominová tvrdí, že návrh na lesní školky vliv nemá, poslanci chtějí věc řešit. „Diskutuji s lidmi, kteří se lesním školám věnují. Bude dobré nastíněné problémy důkladně prodiskutovat," potvrzuje poslankyně Věra Kovářová (STAN).

PLÁN B: ROZŠÍŘENÍ ŠKOLEK

I největší zastánci zákona o dětské skupině připouštějí, že jen doplňuje nabídku, ve které mají dál hrát prim klasické školky. Samotné ministerstvo školství z dětských skupin nadšené není. „Tento návrh považuji za alternativu hlídací služby. V žádném případě však nejde o formu předškolního vzdělávání, protože zde chybí rámcové vzdělávací programy i důraz na hygienické normy," uvedl ministr školství Marcel Chládek (ČSSD). Ten chystá příspěvky pro obce na rozšíření klasických

NEZISKOVÁ ZÁCHRANA

Dětské skupiny mají být pro děti od jednoho roku věku do nástupu do školy, v jedné skupině by bylo nanejvýš 24 dětí.

Dětskou skupinu může provozovat zaměstnavatel, ať už firma, nebo obec, ale také různé spolky. A to neziskově – úhrada, kterou budou platit sami rodiče, má být ve výši nákladů.

Pomoci mají daňové odpočty pro zřizovatele i rodiče. Stát má získat už v příštím roce více než miliardu korun na daních od rodičů, kteří se díky dětským skupinám vrátí do práce.

školek pomocí montovaných staveb. Obec by platila polovinu nákladů, deset procent kraj, zbytek právě státní fond, ve kterém bude prozatím jedna až dvě miliardy. Během pár let tak prý bude ve školkách místa dost. „Připravujeme dva fondy, které tento problém vyřeší do tří let," slibuje Chládek.

Navíc se s premiérem dohodl, že ministerstvo školství si vezme na starost také jesle. Ty dříve spadaly pod ministerstvo zdravotnictví, dnes jsou upraveny jen živnostenským zákonem a prakticky vymizely.

Rozvoj zařízení pro předškolní děti je v poslední publikaci OECD pro Českou republiku jedním z 11 hlavních doporučení. Experti radí pro zlepšení situace žen na trhu práce a pro pomoc se sladováním rodinného a pracovního života „zajistit odpovídající nabídku dostupných a kvalitních zařízení pro ranou péči o děti". Při splnění této podmínky by pak podle OECD bylo vhodné zkrátit mateřskou a rodičovskou dovolenou a nahradit část rodičovských příspěvků systémem poukázek na péči o děti. „V mnoha jiných zemích OECD, ve kterých je velký podíl žen na pracovním trhu, je doba trvání mateřské celkem jeden rok," upozorňují experti OECD.

Podle zprávy OECD je pak zákon o dětské skupině „krok správným směrem". ●

ADÉLA ČABANOVÁ • cabanova@mf.cz